

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Götheborgske

Spionen.

 Fredagen, den 5 Julii, 1771.

Impromptu den 5,

Öfwer den 3, 4 och 6 Julii.

Dens Födsla-Dag i förrgår war,
 Som billig wördnad af oss har,
 Och Den, hwars Namn man såg i går,
 För det, som man i morgon får,
 I dag wi tack och ära gifwe;
 För alla Tre, Gud lofwad blifwe!

W = 1 str.

 * * *
 Fortsättning af N:o 26.

Alla människor arbeta på, at komma sig wäl
 före igen, sedan kriget lemnat så almiänna
 bedröfweliga märken efter sig, hwilket man jäm-
 wäl

D o

wäl däruppå kan se, at tifförseln i Berlin, af lifs-förnödenheter, är högst medelmåttig, och gör, at alt är excessift dyrt, hwaraf, i synnerhet främ-lingar, som äro förbundne at nytja wårds-husen, hafwa drygaste kånningen; då de måste betala för en kamare i R:dal., aldraminst i Gulden i dygnet, och en måltid mat med 8 a 10 groschen, förutan åt en lön-laquei i Gulden dageligen.

Wid så beskaffada omständigheter riktar det icke mycket, at heta Baron i Berlin, hwilken titel gemenligen gifwes alle främmande af Adel, som hitkomma, och at kallas **Ihr Gnaden**, wil ock söga betyda, då man ser, at fluddret måter efter den summa pengar, man kan depensera. Men detta sätt, at efter utwärtens figure wårdera en främmande, är så almant, at man icke kan tillägga detta fel Berlin endast och allenast. Här twårtom söker man sig göra en loflig och reel nytta af rike främlingar; då Kungen, på alt sätt, låter upmuntra sådane at stanna qwar, och sätta sig här neder. Af samma Pål är det utan twifwel, at Kungen, på et utmärkt sätt, skyddar och patrocinerar Judarne, efter, af deras pengar, köpenkap och roullance Riket i gemen mycken fördel tillflyter. Denna Judarnes här i landet lyck-salighets period loswar sig dock ingen ewighet; emedan Arf-Prinsen såges icke hafwa synnerlig nåd för detta flägte; hwaraf man nyligen sedde prof uppå wid Des resa til Förmålningen i Charlottenburg, hwarest Judarne betalte sin nysskenhet at se Prinsessan, därmed, at de måste utstå en stening

stening af pojkar, som lupo til och ökte folksmyckenheten.

Kungens första och sista omsorg är, at rikta sit land, och bringa det til flor och förmögenhet. Ibland Hans senaste anstalter därtill, kan man räkna det år 1765 inrättade oetroyerade affecurang och Handels-Compagniet på Levanten, Des Lån- och Giro-banque, Des Militair-Schola, den omsorg Han hast at förbättra de förpaktningar, som Han tillätet med tobaks-handelen öfver hela Preussen och Brandenburg, hwilken ensam inbringar 110000 Riksd. årligen. Des förpaktning af posten, m. m., igenom hwilka nya inrättningar oändeligen många utlåningar, i synnerhet Fransoser, med sina pengar hit inkomma.

Som Konungen sedt denna främlingars inflyttning för Riket gagnande; så har Han äfwen icke mindre sunnet Fadelig för sine Stater, den frihet folket i gemen hittils hast, at gå ut i främmande länder, hwilken Han genom Edict sökt förekomma, som förbjuder infödde Undersåtare, at gå ut öfwer Rikets gränser, i hwad affigt det ock må wara, och sträcker sig äfwen detta förbud til Handtwerks-gesäller, som nu mera icke heller hafwa tillåtelse, at, til sina kundstapens befrämjande, resa i främmande länder.

Ingen Kungens omsorg kommer emot den, hwarwid Han Eyddar och befrämjar Manufakturverne och Fabriquerne i landet. Af dem äro i synnerhet Siden-Fabriquerne i mycket flor, hwar-est merendels inkallade Fransoser arbeta, och med

så mycken upmuntran, at många Fabricanter hafwa af Kungen årlig lön 6- 700 a 1000 Riksd., och bliwa desutan betalte för hwart stycke arbete de hñna tilverka. Guld- och Silfwer-Fabriken, som drifwes i et publikt och mycket prägtigt hus, är ej mindre florerande, as förtiga den Wegelin-ska Ull- och Rinne-Fabriken, och Juden Ephraims. Framför alla bör den Söna Porcellains-Fabriken märkas, som Konungen med en besynnerlig omwårdnad skyddar. Den är til sin inrättning ännu icke 4 år gammal, och täflar icke desto mindre med den Meissiska i Saren i wist affeende. Man kan wäl ännu icke säga, at Konungens första omkostningar därwid äro godgjorda, hwilka stiga til en ansenlig summa, i anseende til den prägtiga och ganska widlästiga byggnad, som detta werket intager; men des hastiga upkomst, och dyrbarheten af de arbeten, som där försärdigas, låswo med tiden en rik och ansenlig årsfättning, om hwilken man kan göra sig så mycket mera förwissad, som Kungen haft omsorg, at skaffa sig flere af de bästa arbetare ifrån Meissen, hwilke satt werket i så skyndsamt fullkomlighet, och med ofrolig flit söka updraga sig wärdige Elever utaf landets barn. Hwad aldramest befrämjar arbetet, synes wara den granloga och flitiga öswerwaro, hwarmed Kungen hedrar det; emedan Han som oftast dikommer, at se, huru wida det avancerar, wid hwilka tillfällen han altid handlar något, och med contante pengar straxt betalar warorna. Man är icke här, som

som i Meissen, jaloux at låta se, huru här arbetas; det är hwar och en tilläteligt, at gå in i alla werkstäderna, utom där ugnarna finnas och porcellainet brännes, hwilken frijet Monarquien sig ensam, sine trognaste Favoriter och bästa Wänner uteslutne, förbehället. För at bringa arbetet til lyckelig och snar affättning, såges Berlinska porcellainet säljas til ringare pris, än det Sarska, och hwad des godhet beträffar, kan man med wisshet säga, at det kommer up däremot; men icke så i anseende til ritningen. Man klagar eljest i almånhet, at det hwita porcellainet icke approcherar det Sarska, hwilket ock, hwad stora och dyrbara stycken beträffar, merendels fått någon skada i bränningen. Hwad det förra beträffar, wille Herrarne på Fabriquen det icke widgå, och för den senare omständigheten heter det, at man icke kan hjälpa eller undwika sådana olycker.

Man har likwål i Saren den försigtigheten, at aldrig sälja godt porcellain med minsta fel: har et stycke någon skada, blifwer det som Ausschuss, och således för ringare pris bortfaldt. Hwad stora och dyrbara stycken angår, om de i ugnen fått någon skada, slår man det heldre i stycken, och gör det å nyo, än man det incomplett skulle försälja.

Man ser här i Berlin, i Magasinet, 2 dyrbara lustrer, som skulle göra Fabriquen mycken heder, om de här och där icke woro sprukna, hwilken skada oaktrad, de af Konungen äro köpte tillsammans för 3500 Riksd. Någon sade mig, at

dessa stycken woro i tyfthet gjorda i Meissen, och nu mera prunka här, såsom Berlinska arbeten, hwilket likwål icke synes sannolikt.

Hof- och Porcellains-Målaren Böhme, som self waret en af huswud-arbetarne i Meissen, och följde mig i Fabriquen öfweralt, försäkrade mig, at näst det Meissiska, så framt ej i rang därmed, kan det Berlinska sättas; därnäst det Angelska, hwars ritning icke är så fulkomlig, at den ju bättre kunde göras, och så det Fransöfka St. Clouds, som likwål är mera glas än porcellain. Det Wienska får 5te och sista rummet: detta werket, oaktadt des ansenliga ålder, framwisar icke utan ganska medelmåttiga saker.

Modell-Mästaren på Fabriquen i Berlin heter Meyer, äfwen ifrån Saxon hirkommen, och bror til Sculpteuren af samma namn, som hebrat sig genom en ståtelig Venus, hwilken äfwen i porcellaine är estergjord.

Hos Hof-Målaren Böhme såg jag et litet, men fint cabinet af målningar, gjorda af honom och hans Familie: hans Frus stycken, och i synnerhet des imitationer af Rembrant, röga en måsterlig pensel, och mycken smak.

Man kan med all säkerhet säga, at Hans Majestät gör alt, för at befrämja konstler och wettenskap i sit land, och at dem icke tryter upmuntran, ehuru Kungen, som förstär at döma om sådana saker, icke gerna lönar enskilda Artisters flit, som de willa, i synnerhet då det kommer an på pengar. Slutet härnäst.

Göteborgske Wexel-Coursen.

Den 29 Junii och 3 Julii.

Lond.	- - - -		64	- -	D. K:mt.
Amst.	59	- -		59	- - M. K:mt.
Hamb.	63	- -		63	- - M. K:mt.

Stads Nyheter.

Inkomne äro Skepparne Charles lines ifrån Yearmouth med barlast, och Hindr. Fick ifrån Sr. Ubes och Moldo med salt, torr fisk, citroner och windruswor.

Utgångne äro Skepparne John Anderffon til Stockton, John Marsell til England, och William Couatts til Scottland, med järn och bräder.

Kundgörelser.

Framkommer til Catechismi-Förhör: Måndagen Stora Hamnegatans Kote. Tisdagen Köpmansgatans Kote. Onsdagen Sillegatans Kote. Torsdagen Kronhusgatans Kote.

På Kongl. Post-Contoiret härstådes finnas Trollhätte Slufwerks lotter til Julii månads Dragning, som kunna bekommas, emot 5 Dal. S:mt för en hel lott, 2 Dal. 16 öre för en half, och 1 Dal. 8 öre för en sjerdedels dito.

Med den Auction, som börjades uti framlidne Herr Commendeur-Capitainen Peter B. Westmans hus, den 3 dennes, på gamla Amiralitets-Wärswet, kommer at continueras instundande
Tisdag,

Tisdag, som är den 9 Julii, kl. 9 före middagen, hwilket härmed til almän underrättelse lemnas.

På stora Hamnegatan, midt öfwer Sofferbruket, äro öfwer-rum at hyra, näml. en sal, 5 kamrar, alla meublerade, kafelugnar uti alla rummen, och spis uti salen, kök, Kafferier, bagarstuga, källare, completa rum för et hushåll, och kunna tilträdas nästa Michaelis. Om wilkoren anmåle sig hågade hyresmän hos Fru Öfwerstinnan von Matern.

Twänne på Drottningegatan wälbelägna och meublerade öfwer-rum äro lediga, at straxt af någon ungfark tilträdas: de uthyras på månad; widare underrättelse munteligen.

Uti förliden natt är uti en årlig mans hus på Kongs-gatan, wid wallen, uti des trågård, igenom inbrott, bortstulna 13 st. mest blefka ljus-garns hårswor, samt 3ne mer och mindre blefka trä-hårswor: den som detta kan tilkänna gifwa hos mig, får tilbörliq wedergålning.

En Handels-betjent är nyligen hitkommen, at söka condition på något Contoir, eller eljest wid handeln: han kan upte mycket hederliga bewis om sic förra conditionerande. Underrättelsen öfes hos mig.

